

Persidangan Kebangsaan Intervensi Awal Kanak-Kanak Ke-7 (NECIC)
2018
“Kanak-Kanak, Keluarga, Komuniti”

Aktiviti-Aktiviti dan Pelan-Pelan Semasa untuk Kanak-kanak Berkeperluan Khas

Dr Aminah Bee Mohd Kassim
Doktor Kesihatan Awam
Bangunan Pembangunan Kesihatan Keluarga
Kementerian Kesihatan Malaysia

Kandungan

- Dulu, Kini dan Masa Hadapan
- Program Kesihatan untuk OKU – Pelan Tindakan 2011-2020
- Program Khas untuk Kanak-Kanak BerKeperluan Khas (KKKK)

Serba Sedikit Sejarah

- Sebelum 1980an – Perkhidmatan untuk Kanak-kanak Berkelainan Upaya hanya di hospital.
- Tahun 80-90an – Perkhidmatan Program Intervensi Awal (EIP) di klinik kesihatan spt. pemeriksaan untuk ketidakupayaan, pengesanan awal dan rujukan ke hospital untuk pengurusan.
- Pertengahan 1990an – Jururawat Kesihatan Awam dilatih untuk membuat aktiviti stimulasi di bawah penyeliaan ahli terapi hospital.
- Selepas 2000 – Penempatan ahli terapi di klinik kesihatan

Dulu – Kini – Masa Depan

PROGRAM PENJAGAAN KESIHATAN UNTUK OKU

FASA 1

1996-2010

Pembangunan program dan perkhidmatan untuk OKU

Kekurangan dalam perkhidmatan
-Peningkatan kelaziman ketidakupayaan
-Kekurangan tenaga kerja dan infrastruktur

FASA 2

2011-2020

Pengukuhan program dan perkhidmatan untuk OKU

Acara Kebangsaan dan Antarabangsa
- Polisi OKU, Pelan Tindakan dan Akta
- Konvensyen Hak OKU (UNCRPD)

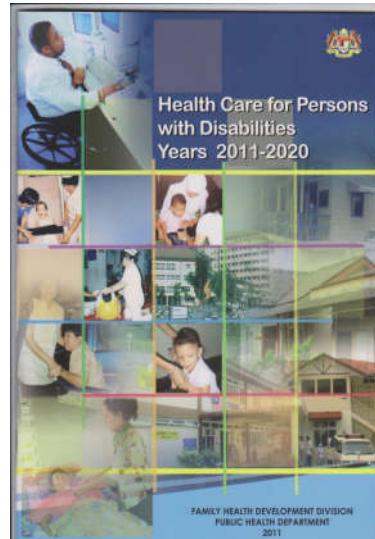
FASA 3

2021-2025

Penyatuan program dan perkhidmatan untuk OKU

PERUNTUKAN PERKHIDMATAN BERDASARKAN PENDEKATAN KESIHATAN AWAM

- Tiga Peringkat Pencegahan
 - Pencegahan Utama
 - Promosi Kesihatan dan Perlindungan Spesifik
 - Pencegahan Sekunder
 - Diagnosis Awal dan Rawatan Segera
 - Pencegahan Tertiari
 - Pengehadan Ketidakupayaan dan Pemulihan

PT : PENJAGAAN KESIHATAN UNTUK OKU 2011-2020

- **VISI :** Ekuiti penjagaan kesihatan OKU
- **MISI:** Memastikan penjagaan kesihatan komprehensif untuk OKU pada semua peringkat penjagaan
- **OBJEKTIF:**
 - Menyediakan peluang penjagaan kesihatan yang sama kepada OKU
 - Pemerksaan individu, keluarga, dan masyarakat untuk penjagaan diri dan membangunkan perkhidmatan sokongan
 - Mengurangkan kelaziman ketidakupayaan dengan peruntukan perkhidmatan pemulihan kesihatan secukupnya pada setiap peringkat

1. Advokasi isu-isu dan polisi-polisi berkaitan OKU
2. Peningkatan aksesibiliti ke kemudahan dan perkhidmatan
3. Pemerksaan individu, keluarga, dan komuniti
4. Pengukuhan kolaborasi antara sektor
5. Memastikan tenaga kerja mencukupi dan kompeten
6. Mempergiatkan Penyelidikan dan Pembangunan (R&D)
7. **Pembangunan Program untuk Ketidakupayaan Khusus**

*STRATEGI: 7 strategi

- Selaras dengan Konvensyen Hak OKU (CRPD) dan Akta OKU

Strategi 7. PEMBANGUNAN PROGRAM UNTUK KETIDAKUPAYAAN KHUSUS

AKTIVITI-AKTIVITI

7.1 Program Pencegahan dan Kawalan Masalah Penglihatan

- Pemeriksaan kanak-kanak pada umur 4 tahun – pengesanan awal masalah juling/”squint” dan “refractive error”
- Perkembangan pemeriksaan ke peringkat pra-sekolah dan tadika
- Pembangunan perkhidmatan untuk penglihatan rendah
- Aktiviti promosi – Hari Penglihatan Sedunia

7.2 Program Pencegahan dan Kawalan Masalah Pendengaran

- Pemeriksaan pendengaran untuk bayi-bayi berisiko tinggi
- Pengembangan pemeriksaan pendengaran sejagat
- Peningkatan perkhidmatan pemulihan pada semua peringkat penjagaan

7. PEMBANGUNAN PROGRAM UNTUK KETIDAKUPAYAAN KHUSUS

AKTIVITI-AKTIVITI

7.3 Program Kanak-Kanak BerKeperluan Khas (KKKK)

- Aktiviti-Aktiviti Promosi
 - Ketidakupayaan khas – masalah pembelajaran, autisme, hiperaktif
 - Pencegahan pendederaan – sengaja dan tidak sengaja
- Pemeriksaan spt. M-CHAT dan pertumbuhan dan perkembangan, masalah pertuturan, dll.

- Pengesahan kanak-kanak dengan masalah pembelajaran (LINUS)

- Mempergiat latihan untuk Kanak-kanak dan Remaja Kelainan Upaya, spt. Bahan Latihan – SRH (kesihatan seksualiti dan reproduktif) untuk kesihatan, pelajaran khas dan kebajikan

- Perkasaan Permulihan dalam Penjagaan Utama termasuk “Outreach” (spt. Pemulihan dalam Komuniti “CBR”)

1) PENGESANAN AWAL

SEMASA KEHAMILAN

- Pengenalpastian kes-kes berisiko tinggi (pengekodan warna)
- Rujukan/“referral” kes berisiko tinggi spt. “prolonged labour”, “fetal distress”
- Lawatan “postnatal” kepada ibu dan anak – pengesanan awal masalah-masalah

ANAK

- Pemeriksaan fizikal
- Antropometri
- Penilaian Perkembangan
 - Gross motor (keterampilan motorik kasar)
 - Fine motor (keterampilan motorik halus)
 - Pendengaran
 - Fisiologi dan percakapan

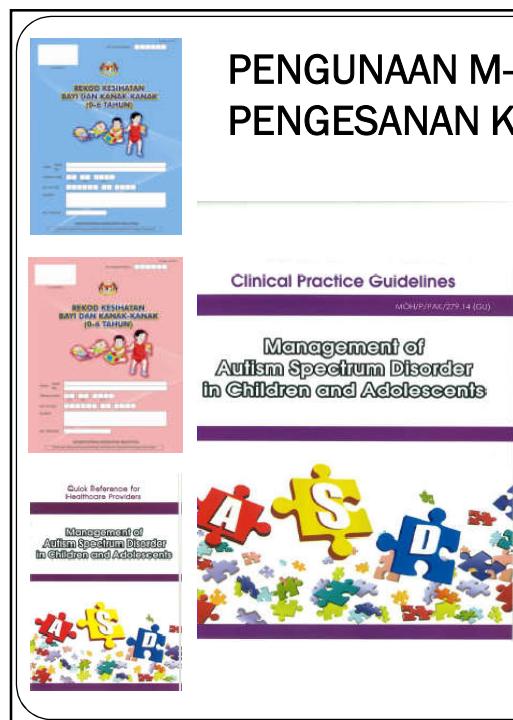
PENGESANAN AWAL KETIDAKUPAYAAN

PERATUS KANAK-KANAK BERUMUR 0 - 1 TAHUN YANG DIKESAN MENGALAMI KETIDAKUPAYAAN, DI MALAYSIA (TAHUN 2013 - 2017)

PENGUNAAN M-CHAT UNTUK PENGESANAN KANAK-KANAK AUTISME

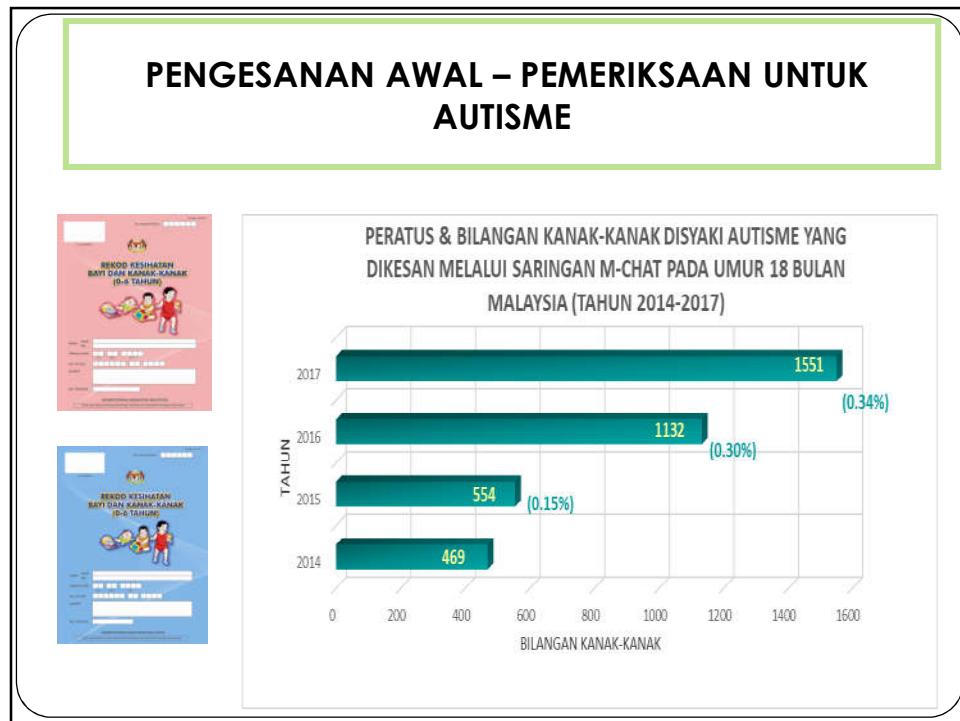

- Penggabungan dalam rekod kesihatan kanak-kanak baru 0-6 tahun (kebangsaan, tahun 2012)
- Latihan (2016)
 - Jururawat membantu dalam pengesanan, perancangan dan rujukan
 - Latihan Pakar Perubatan Keluarga (FMS) - DSMV
 - Pengurusan - MDT

Kesedaran mengenai autisme

- Awam
- Guru-guru pra-sekolah

PENGESANAN AWAL – PEMERIKSAAN UNTUK AUTISME

TAHUN	BILANGAN KANAK-KANAK	(PERATUS)
2017	1551	(0.34%)
2016	1132	(0.30%)
2015	554	(0.15%)
2014	469	

Pengesahan Awal Autisme

Umur	2004	2011	2012	2013	2014	2015
< 4 tahun	39 (20%)	46 (40%)	68 (40%)	83 (49%)	123 (52%)	186 (63%)
4 – 12 tahun	148 (80%)	71 (60%)	102 (60%)	87 (51%)	113 (48%)	111 (37%)
Jumlah Autisme (0 - 12 tahun)	187	117	170	170	236	297

Jadual 1 : Sumber KKM, KKK 206

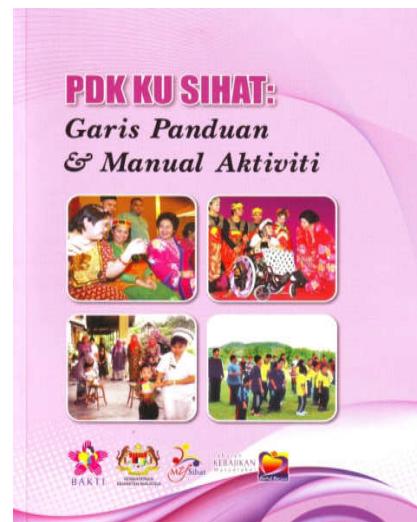
2) PERKASAAN INDIVIDU, KELUARGA DAN KOMUNITI

AKTIVITI-AKTIVITI

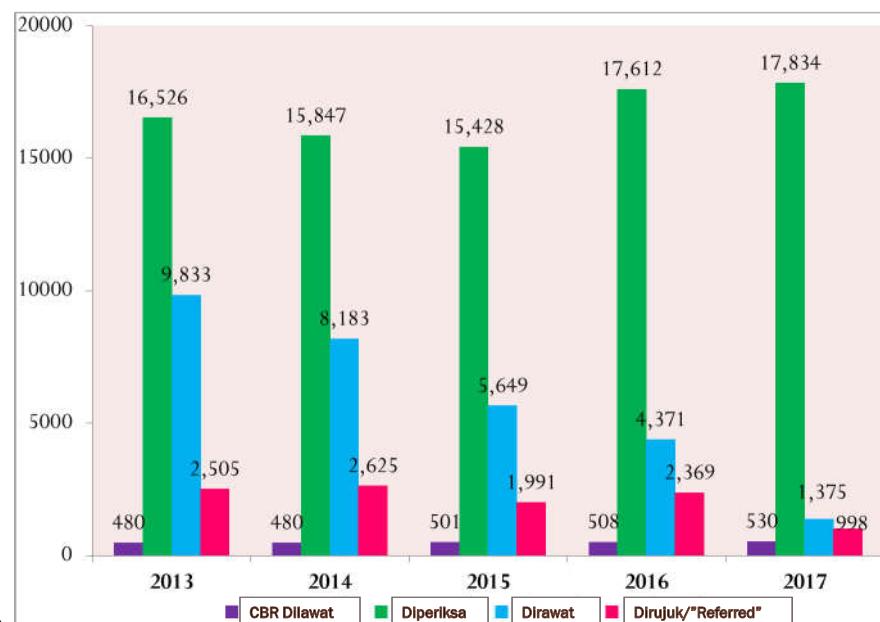
- Pembangunan bahan pendidikan kesihatan mengenai pencegahan ketidakupayaan dan untuk ketidakupayaan khusus
- Latihan untuk penjaga dalam mengendali KKKK
- Latihan untuk pengesahan awal ketidakupayaan, intervensi di rumah
- Memberikan bantuan teknikal kepada keluarga dan kumpulan-kumpulan bantuan dalam komuniti (CBR)

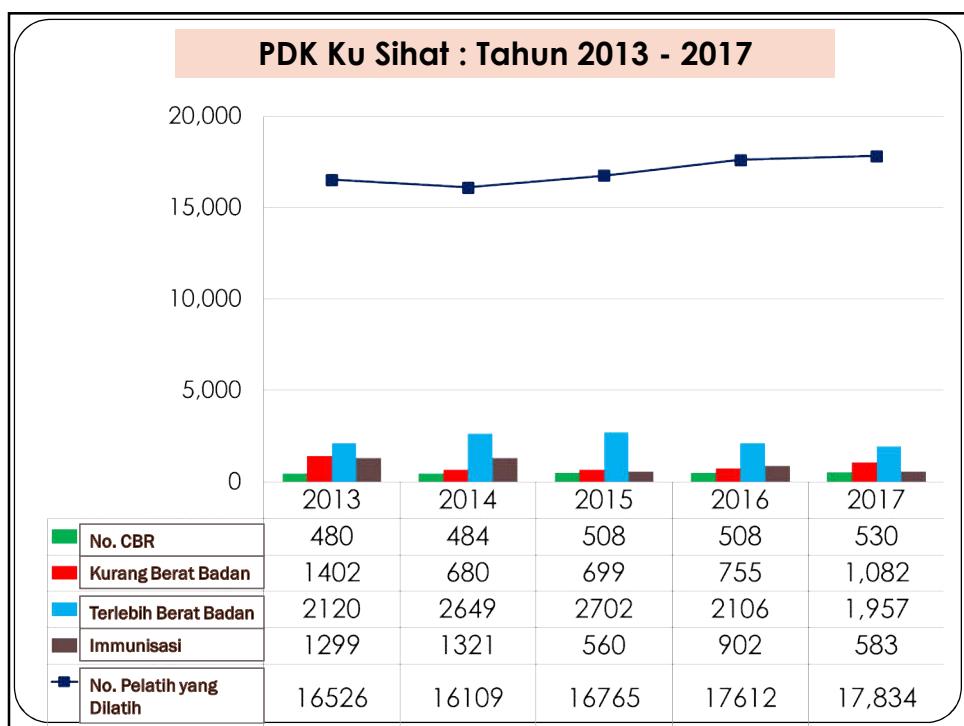
PERKHIDMATAN “OUTREACH” (PDK KU SIHAT)

- PDK Ku Sihat
 - Memperkasakan KKKK untuk bergaya hidup sihat berfokuskan makanan sihat dan aktiviti fizikal secara tetap
 - KPI KKM
 - Merangkumi semua (year 2018 : 544) pusat CBR
 - >90% pelajar berdaftar di pusat CBR harus melalui pemeriksaan kesihatan

PDK Ku Sihat : Tahun 2013 - 2017

PETANDA PENUNJUK PROGRAM

Aktiviti	Sasaran	2017
Bilangan dan % kanak-kanak 0-1 tahun yang dikesan mempunyai ketidakupayaan	0.12%	0.19%
Kanak-kanak dalam CBR menerima perkhidmatan kesihatan	90%	92%
% kes “default”/memungkiri program pemulihan	<20%	4.32
Bilangan and % of kanak-kanak 18 bulan yang disyaki mempunyai Autisme (gagal MCHAT)	0.16%	0.34%

3) MEMASTIKAN TENAGA KERJA MENCUKUPI DAN KOMPETEN

AKTIVITI-AKTIVITI

- Meningkatkan penempatan ahli terapi di klinik kesihatan
- Jawatan baru di penjagaan utama – percakapan (2), pekerja sosial kesihatan (21) dan pegawai dietetik (65).
- Garis panduan, manual, latihan dalaman (in-house training), latihan post-basic untuk paramedik dalam pemulihan dan rehabilitasi
- Latihan untuk penjaga di institusi-institusi
- Peningkatan kumpulan pengurusan pelbagai disiplin management dalam penjagaan utama

BILANGAN PT & OT DI KLINIK KESIHATAN MENGIKUT NEGERI

Tahun 2015 :

- Jumlah 212 (22%) klinik kesihatan menyediakan **Rehabilitasi Kesihatan (resident)** termasuk “outreach” ke CBR.

NEGERI	PT	OT
Perlis	5	3
Kedah	20	13
Pulau Pinang	14	9
Perak	24	21
WPKL & Putrajaya	26	14
Selangor	36	23
Negeri Sembilan	19	16
Melaka	15	7
Johor	31	19
Pahang	27	14
Terengganu	24	15
Kelantan	28	16
WP Labuan	1	0
Sabah	22	20
Sarawak	40	24
BPKK, KKM	2	1
Kader JKM	25	14
Malaysia	359	229

PROGRAM REHABILITASI

- Pemulihan di Pusat Penjagaan Kesihatan Pertama (PHC) – asalnya dilakukan oleh jururawat di bawah penyeliaan ahli terapi
- Kini Ahli Fisioterapi (359) dan Ahli Pemulihan Cara Kerja atau "Occupational Therapist" (229) ditempatkan di Klinik Kesihatan
- Bekerja ke arah pengurusan pasukan pelbagai disiplin
- "Outreach" ke pusat CBR, sekolah/kelas-kelas untuk KKKK (PPKI) dan penjagaan institusi

LATIHAN

- Latihan untuk 6 manual: keterampilan motorik kasar, keterampilan motorik halus, ADL, masalah penglihatan, komunikasi, peribadi & sosial
- Latihan dalam pengesanan dan intervensi awal
- Latihan dalam SRH – keselamatan peribadi
- Latihan manual dan latihan Penjaga di Institusi dan di rumah

CARE OF CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS

A Series of Six Manuals on the Management of Children with Disabilities

Family Health Development Division
Public Health Department
Ministry of Health Malaysia

- Latihan Kakitangan Kesihatan dalam pengurusan KKKK
 - Pencegahan Ketidakupayaan
 - Masalah Lazim
 - Rehabilitasi / Care
 - Nutrisi
 - Pergigian
 - Kaunseling

fh.moh.gov.my

TRAINING MODULE

"LIVE Life, STAY SAFE"

Reproductive Health for Children and Adolescents with Disabilities

By Family Health Development Division
Ministry of Health, Malaysia

In collaboration with:

unicef United Nations Children's Fund

Modul latihan telahpun dicipta dan merangkumi pengajaran

- Kemahiran Hidup
- Kesihatan Seksual

Objektif: Keselamatan Peribadi dan Pencegahan Penderaan

fh.moh.gov.my

“BERMAIN” DALAM PENGURUSAN KANAK-KANAK BERKEPERLUAN KHAS

- Kepentingan Bermain sebagai Stimulasi dalam Pembentukan Kanak-Kanak
- Jenis Mainan untuk Kanak-Kanak Berkeperluan Khas – pasir, air, tanah liat, bercerita, berboneka (puppetry), dll.

fh.moh.gov.my

Manual Latihan Penjaga

- Latihan manual untuk penjaga di Institusi dan di rumah - mempertingkatkan kualiti penjagaan
- Latihan penjaga : Kebersihan Penjagaan fizikal Pengurusan stres Komunikasi Rekreasi

fh.moh.gov.my

4) PROMOSI KESIHATAN DAN KEMPEN KESEDARAN

www.infosihat.gov.my

- Hari CP Sedunia – 2 Oktober
- Hari DS Sedunia – 31 Mac
- Hari Autisme Sedunia – 2 April

SUMBER UNTUK KANAK-KANAK
BERKEPERLUAN KHAS

Poster Bersiri Bagi Autisme (www.infosihat.gov.my)

RANCANGAN MASA DEPAN

- Meningkatkan kesedaran, pemeriksaan, dan intervensi untuk ketidakupayaan khusus spt. disleksia
- Meningkatkan pemeriksaan bayi baru lahir secara sejagat bagi semua hospital utama, menguatkan program pemeriksaan bayi baru lahir
- Menambahkan pengurusan kumpulan pelbagai disiplin dalam penjagaan utama
- Membina Pusat Pembangunan Kanak-Kanak Kawasan untuk perhidmatan khusus
- Mempergiatkan latihan – kesihatan, pendidikan khas, dan kebajikan
- Mengenalpasti kekurangan dalam penyelidikan

RANCANGAN MASA DEPAN – PERKHIDMATAN INTERVENSI

ANAK

- Intervensi Kesihatan
- Terapi:- Fisioterapi, Pemulihan Cara Kerja, Pertuturan
- Rancangan Penjagaan Individu : Rancangan penjagaan berasaskan kebolehan individu untuk berdikari

IBU BAPA

- Pendidikan Ibu Bapa untuk meningkatkan ilmu dan kemahiran untuk membantu anak
- Kaunseling – Kaunseling secara individu dan berkumpulan

KELUARGA

- Pendidikan Keluarga termasuk adik-beradik untuk membantu pemahaman dan meningkatkan kemahiran demi membantu anak berkeperluan khas
- Kumpulan sokongan keluarga

KOMUNITI

- Pembinaan rangkaian “networking” antara agensi untuk keputusan yang lebih baik – membina persekitaran yang lebih mesra.
- Menyediakan pantuan kepada Pusat Rehabilitasi Berasaskan Komuniti
- Menyokong aktiviti NGO

TERIMA KASIH

aminahbee@moh.gov.my

03-88834043